

اکولوژی گیاهان مرتعی

(گیاهان اراضی سنگلاخی)

تألیف:

دکتر امیر میرزایی موسی‌وند

"عضو هیأت علمی دانشگاه لرستان"

انتشارات آثار فکر

تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه	: میرزایی موسی‌وند، امیر، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: اکولوژی گیاهان مرتعی (گیاهان اراضی سنگلاخی)/ تالیف امیر میرزایی موسی‌وند.
مشخصات نشر	: تهران: آثار فکر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۲۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه:ص.۱۶۱.
موضوع	: گیاهان -- بوم‌شناسی
موضوع	: Plant ecology
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۶ Q۹۰/۸۵الف ۷
رده بندی دیویی	: ۵/۵۸۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۰۶۸۴۰۳

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

اکولوژی گیاهان مرتعی (گیاهان اراضی سنگلاخی)

تالیف: دکتر امیر میرزایی موسی‌وند

صفحه‌ارا: منیرالسادات حسینی

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۳۳-۲۲-۲

قیمت ۱۷۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیشگفتار ۸

فصل اول: کلیات Error! Bookmark not defined.

۱-۱- مقدمه Error! Bookmark not defined.

۱-۲- ضرورت و اهمیت پژوهش Error! Bookmark not defined.

۱-۳- سابقه تحقیق Error! Bookmark not defined.

۱-۳-۱- پیشینه تحقیق در خارج از کشور Error! Bookmark not defined.

۱-۳-۲- پیشینه تحقیق در ایران Error! Bookmark not defined.

۱-۳-۳-۱- بررسی ارتباط انتشار گونه‌های گیاهی با عوامل محیطی در ایران Error!

Bookmark not defined.

۱-۳-۳-۲- پیشینه بررسی ارتباط انتشار گونه‌های جنس *Prangos* با عوامل محیطی در ایران

..... Error! Bookmark not defined.

فصل دوم: برداشت داده‌های مورد نیاز در بررسی اکولوژی گیاهان اراضی سنگلاخی

(مطالعه ویژه: مراتع استان اردبیل) Error! Bookmark not defined.

۱-۲- منطقه مورد مطالعه Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۲- تهیه نقشه‌های پایه Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳- خصوصیات کلی رویشگاه‌های مورد بررسی Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۱- خصوصیات کلی رویشگاه کرین Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۲- خصوصیات کلی رویشگاه میانرودان Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۳- خصوصیات کلی رویشگاه بفرآجرد Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۴- خصوصیات کلی رویشگاه کوثر Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۵- خصوصیات کلی رویشگاه هیر Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۶- خصوصیات کلی رویشگاه دربند Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۳-۷- خصوصیات کلی رویشگاه نیر Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۴- نمونه‌برداری از پوشش گیاهی و خاک Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۵- بررسی فلور رویشگاه‌های مورد مطالعه Error! Bookmark not defined.

۱-۲-۶- تجزیه و تحلیل داده‌ها Error! Bookmark not defined.

فصل سوم: نتایج حاصل از بررسی اکولوژی گیاهان اراضی سنگلاخی

Error! Bookmark not defined.

۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه‌های جنس *Prangos*.....

۱-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه کرین.....

۲-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه میانرودان.....

۳-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه بفراجرد.....

۴-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه کوثر.....

۵-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه هیر.....

۶-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه دربند.....

۷-۱-۳- نتایج بررسی فلور رویشگاه نیر.....

۲-۳- مقایسه سایت‌های حضور گونه‌های جنس *Prangos* و عدم حضور در رویشگاه‌های مورد

بررسی.....

۱-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه *P. uloptera* و عدم حضور در رویشگاه کرین

.....

۲-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه *P. uloptera* و عدم حضور در رویشگاه

میانرودان.....

۳-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه *P. uloptera* و عدم حضور در رویشگاه بفراجرد

.....

۴-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه *P. pabularia* و عدم حضور در رویشگاه کوثر

.....

۵-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه *P. ferulacea* و عدم حضور در رویشگاه هیر

.....

۶-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه‌های *P. uloptera* و *P. ferulacea* و عدم حضور

در رویشگاه دربند.....

۷-۲-۳- مقایسه خصوصیات سایت حضور گونه‌های *P. ferulacea* و *P. pabularia* و عدم

حضور در رویشگاه نیر.....

۳-۳- بررسی عوامل محیطی مؤثر بر پراکنش گونه *P. uloptera* در مراتع استان اردبیل

.....

۱-۳-۳- مشخصات رویشگاه‌های حضور گونه *P. uloptera*.....

۲-۳-۳- مقایسه خصوصیات سایت‌های حضور گونه *P. uloptera* و عدم حضور

.....

۳-۳-۳- طبقه‌بندی مکان‌های نمونه‌برداری گونه *P. uloptera*.....

.....

۴-۳-۳- نتایج آنالیز تشخیص برای گونه *P. uloptera*.....**Error! Bookmark not defined.**

۴-۳- بررسی عوامل محیطی مؤثر بر پراکنش گونه *P. ferulacea* در مراتع استان اردبیل

Error! Bookmark not defined......

۴-۳-۱- مشخصات رویشگاه‌های حضور گونه *P. ferulacea* **Error! Bookmark not defined.**

۴-۳-۲- مقایسه خصوصیات سایت‌های حضور گونه *P. ferulacea* و عدم حضور **Error!**

Bookmark not defined.

۴-۳-۳- طبقه‌بندی مکان‌های نمونه‌برداری گونه *P. ferulacea* **Error! Bookmark not defined.**

defined.

۴-۳-۴- نتایج آنالیز تشخیص برای گونه *P. ferulacea*.....**Error! Bookmark not defined.**

۳-۵- بررسی عوامل محیطی مؤثر بر پراکنش گونه *P. pabularia* در مراتع استان اردبیل

Error! Bookmark not defined......

۳-۵-۱- مقایسه خصوصیات سایت‌های حضور گونه *P. pabularia* و عدم حضور **Error!**

Bookmark not defined.

۳-۵-۲- طبقه‌بندی مکان‌های نمونه‌برداری گونه *P. pabularia* **Error! Bookmark not defined.**

defined.

۳-۵-۳- نتایج آنالیز تشخیص برای گونه *P. pabularia*.....**Error! Bookmark not defined.**

Error! Bookmark not defined.... فصل چهارم: تجزیه و تحلیل نتایج حاصل از مطالعه

فصل پنجم: معرفی برخی گونه‌های مرتعی برای استفاده در برنامه‌های اصلاح مراتع

اراضی سنگلاخی.....**Error! Bookmark not defined.**

فهرست منابع و مآخذ **Error! Bookmark not defined.**

ضمایم **Error! Bookmark not defined.**

پیشگفتار

در مورد اکولوژی گیاهان مرتعی، کتاب‌ها و مطالب مفیدی منتشر شده است ولی در هیچ‌کدام از این منابع به اکولوژی گیاهان مناطق سنگلاخی به‌صورت موردی پرداخته نشده است. با توجه به اهمیت این گونه‌ها از نظر دارویی، حفاظتی و علوفه‌ای، بررسی اکولوژی گونه‌های آن جهت امر اصلاح و مدیریت مراتع مفید می‌باشد، همچنین با توجه به اینکه اراضی شیب‌دار و سنگلاخی مستعد فرسایش آبی هستند باید بتوان جهت مبارزه بیولوژیک با فرسایش آبی در این مناطق، ابتدا گیاهان این مناطق و خصوصیات اکولوژی آن‌ها را مورد بررسی قرار داد تا بتوان در امر مدیریت، اصلاح و معرفی گونه‌ها برای مناطق مذکور به درستی تصمیم گرفت. بعد از مطالعه این کتاب دانشجویان و کارشناسان مربوطه قادر خواهند بود با روش کار مطالعات بررسی تأثیر عوامل بوم‌شناختی بر پراکنش گونه‌های مرتعی اراضی سنگلاخی و استفاده از روش‌های آماری مناسب برای تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده آشنایی کامل پیدا کرده و از آن در مطالعات خود بهره گیرند. این کتاب به‌طور موردی به مطالعه تأثیر عوامل بوم‌شناختی بر پراکنش گونه‌های جنس جاشیر (Prangos) به‌عنوان گونه‌هایی که در اراضی سنگلاخی سازگاری مناسبی دارند و همچنین به دلیل خصوصیات و شکل ظاهری در امر جلوگیری از فرسایش خاک و تأمین علوفه جهت چرای دام مناسب می‌باشند پرداخته شده است.

امید است مجموعه‌ی مطالب این کتاب بتواند برای دانشجویان رشته‌های منابع طبیعی و کارشناسان بخش اجرا و تحقیقات منابع طبیعی کشور سودمند باشد. نویسنده این کتاب را بدون عیب و نقص نمی‌داند و صمیمانه پذیرای راهنمایی‌ها و نقطه‌نظرات استادان، محققان و دانشجویان محترم می‌باشد.

فراهم آوردن این کتاب به یاری افرادی بوده که ذکر نام یک‌یک آن‌ها مقدور نیست. لازم است از اساتید محترم؛ جناب آقای دکتر اردوان قربانی، دکتر فرشاد کیوان‌بهجو، دکتر کیومرث سفیدی از دانشگاه محقق اردبیلی، جناب آقای دکتر محمدعلی زارع‌چاهوکی از دانشگاه تهران و همچنین از دانشگاه محقق اردبیلی بخاطر اینکه بخش اعظم مطالعات در این دانشگاه صورت گرفته صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم.

دکتر امیر میرزایی موسی‌وند